

ZARZĄD GŁÓWNY 00-183 WARSZAWA, ul. Stawki 5/7

POLSKIE TOWARZYSTWO PSYCHOLOGICZNE

<http://www.psych.org.pl>, tel./fax +48 22 831 13 68, 502 700 472 PKO BP S.A. I/O W-wa 45 1020 1013 0000 0802 0002 9058

Warszawa, 07. lutego 2023

PTP 012/ZG/23

Sz. P.
Marszałek Senatu
Senat Rzeczypospolitej Polskiej
ul. Wiejska 6
00-902 Warszawa
petycje@senat.gov.pl

PETYCJA DO SENATU RP

w sprawie pozostawienia w porządku prawnym przepisów statuujących obowiązkowe zarówno badania wstępne, jak i okresowe osób uzyskujących lub posiadających pozwolenie na broń w celach łowieckich

Na podstawie Art 2 ust 1 i 2 pkt 1 i 2 Ustawy o petycjach (tj. Dz.U. 2018 poz. 870), w związku z procedowaniem przez Senat RP Ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o zmianie ustaw w celu likwidowania zbędnych barier administracyjnych i prawnych, **Polskie Towarzystwo Psychologiczne**, jako największa w Polsce organizacja zrzeszająca psychologów, w tym ekspertów od zdrowia psychicznego, neuropsychologów i psychologów rozwojowych oraz klinicznych, jak również psychologów zajmujących się medycyną pracy i orzecznictwem **stanowczo protestuje przeciwko zmianie prawa, która dotyczy wyeliminowania z porządku prawnego obowiązku poddawania się przez myśliwych badaniom z art. 15 ust. 4 ustawy o broni i amunicji oraz przedstawianiu okresowych orzeczeń psychologicznych i domaga się pozostawienia w porządku prawnym przepisów statuujących obowiązkowe badania wstępne i okresowe osób uzyskujących lub posiadających pozwolenie na broń w celach łowieckich.**

UZASADNIENIE

Polskie Towarzystwo Psychologiczne z niepokojem przyjęło uchwaloną przez Sejm RP na posiedzeniu nr 71 dnia 26.01.2023 r. modyfikację art 15 ust. 4 ustawy o broni i amunicji zwalniającą z obowiązku badań okresowych myśliwych. Uznajemy tę modyfikację za krzywdzącą dla samych myśliwych oraz całego społeczeństwa i apelujemy do Senatu o jej odrzucenie. Wobec

powyższego Polskie Towarzystwo Psychologiczne pragnie zająć stanowisko w sprawie zmian dokonanych w ustawie o ustawie z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz. U. z 2020 r. poz. 955 oraz z 2022 r. poz. 275).

Zmiany wprowadzone art 10 pkt 3) przekazanej do Senatu RP Ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o zmianie ustaw w celu likwidowania zbędnych barier administracyjnych i prawnych, przewidują, że w **art. 15 w ust. 4 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz. U. z 2022 r. poz. 2516) wyrazy "art. 10 ust. 2 pkt 1–3" zastępuje się wyrazami "art. 10 ust. 2 pkt 1 i 2"**.

W Ustawie o broni i amunicji w **art. 15** o nazwie **Obligatoryjne przesłanki odmowy wydania pozwolenia na broń** ust. 4 dotychczas obowiązuje w brzmieniu: "**Osoba posiadająca pozwolenie na broń wydane w celu określonym w art. 10** przesłanki wydania pozwolenia na broń **ust. 2 pkt 1–3 obowiązana jest raz na 5 lat przedstawić właściwemu organowi Policji orzeczenia lekarskie i psychologiczne**, o których mowa w ust. 3 (...)". Zgodnie zaś z **ust 2 art. 10** ustawy o broni i amunicji, dotyczącym **Przesłanek wydania pozwolenia na broń**: Pozwolenie na broń wydaje się w szczególności w celach: 1) ochrony osobistej; 2) ochrony osób i mienia; **3) łowieckich**. Zatem usuwając z art 15 ust 4 punkt trzeci **dotyczący pozwolenia na broń dla celów łowieckich**, zdejmując się z myśliwych obowiązek przedstawiania orzeczeń, a tym samym poddawania się przez nich okresowym badaniom lekarskim i psychologicznym. Zmiana, która została niedawno wprowadzona zwalnia więc myśliwych z obowiązku okresowej kontroli stanu zdrowia, dotychczas realizowanej co 5 lat.

Myśliwi, jako grupa regularnie korzystająca z broni palnej, powinni podlegać standardom, które dotyczą pozostałych osób uprawnionych do posiadania broni. Cykliczne badania okresowe są kluczowe w ocenie możliwości bezpiecznego korzystania z broni, poprzez ocenę sprawności intelektualnej oraz cech osobowości, warunkujących radzenie sobie w sytuacjach trudnych. Do badań takich uprawnieni są psychologowie posiadający pięcioletni staż i specjalistyczne, zakończone egzaminem szkolenie w zakresie przeprowadzenia badań psychologicznych i wydawania orzeczeń psychologicznych dla osób ubiegających się o dostęp do broni i amunicji. Regularna potrzeba oceny psychologicznej wynika chociażby z podstawowego faktu, że wraz z wiekiem wzrasta ryzyko zaburzeń wzroku, słuchu oraz zaburzeń poznawczych, w związku z czym pogarsza się sprawność psychologiczna jednostki. Dodatkowo zmniejsza się zdolność adekwatnej oceny ryzyka danej sytuacji, a polowanie

wymaga bardzo dobrze funkcjonującej psychiki, obejmującej świadomość sytuacji, zdolność rozumienia sytuacji o zmiennej dynamice oraz przewidywania przyszłych wydarzeń. Wyniki badań dostępne w obiegu publicznym wskazują, że w latach 2011-2021 wskutek naruszeń myśliwskich zginęło 38 osób, a kolejne 21 osób zostało rannych, ponadto zraniono ze skutkiem śmiertelnym ponad 50 zwierząt różnego gatunku, w tym chronionych.

Przyjęta przez Sejm modyfikacja wpływa zatem bezpośrednio na możliwe dopuszczenie do polowania osoby niezdolnej do odpowiedzialnego korzystania z broni, w związku z czym rośnie ryzyko wypadku podczas polowania oraz zmniejsza się bezpieczeństwo osób znajdujących się na terenie, na którym przeprowadzane jest polowanie.

Równocześnie należy dodać, że znakomitą większość spośród 130-tysięcznej populacji myśliwych, również tych starszych wiekiem, stanowią osoby sprawne i odpowiedzialne.

Badania psychologiczne w orzecznictwie i opiniowaniu nie ma charakteru uznaniowego. Stosuje się w nim wystandaryzowane i zwalidowane narzędzia, które pozwalają uzyskać obiektywną ocenę wymaganych przez Ustawę właściwości psychologicznych osoby badanej.

Dokonując szczegółowej analizy literatury, zasięgając opinii klubów łowieckich, przyglądając się dyskusjom na forach można wnioskować, że populacja osób zrzeszonych w klubach łowieckich jest znacznie zróżnicowana pod względem wieku, motywacji, struktury osobowości, stosunku do respektowania norm społecznych i prawa, zdolności poznawczych, uwagi, myślenia abstrakcyjnego, w tym również w zakresie konsekwencji swoich działań. Te wszystkie aspekty podnoszone i diagnozowane są przez psychologów podczas regularnych badań i oceny psychologicznej osób ubiegających się o dostęp do broni i amunicji. Dzięki temu osoby wykazujące jakiegokolwiek deficyty poznawcze, zaburzenia osobowości, czy kontroli impulsów były niedopuszczone do możliwości ubiegania się o dostęp do broni i amunicji. Takie działanie miało charakter prewencyjny wobec nie tylko nieszczęśliwych wypadków, ale również umyślnych działań na szkodę innych ludzi oraz zwierząt, w tym o charakterze kłusowniczym.

Należy wskazać, że aktualnie uzyskanie wiarygodnej statystyki dotyczącej wieku myśliwych jest niemożliwe. Ze źródeł Internetowych można wnioskować, że przekrój wieku jest ogromny i obejmuje osoby od 18 do nawet 98 roku życia. Kiedy rozpatrujemy dostęp do broni dla młodych dorosłych, kluczowa jest ocena dojrzałości, intelektu, czy też motywacji.

W populacji myśliwych starszych wiekiem z kolei psycholog ocenia kompetencje poznawcze i zmiany charakteru wynikające z procesu starzenia się. Dodatkowo należy mieć na uwadze liczne powikłań sercowo – naczyniowe, poudarowe, a nawet w świetle ostatnich doniesień z badań klinicznych po-covidowe, które w ciągu ostatnich lat istotnie pogorszyły funkcjonowanie psychiczne oraz fizyczne całych społeczeństw. Pogorszenie to dotyczy sprawności umysłowej, psychoruchowej, funkcjonowania pamięci i uwagi. Szczególnie zatem w tym czasie zniesienie okresowych badań dla myśliwych jest działaniem wysoce ryzykownym, niosącym dla samych myśliwych oraz osób postronnych zagrożenie utraty bezpieczeństwa i życia.

Należy dodać, że w środowisku myśliwych obowiązują piękne tradycje, do których należy szczególny szacunek dla osób starszych. Zwrócenie uwagi na pogarszającą się sprawność seniorów stanowi trudną psychologiczną barierę nawet wówczas, gdy koledzy mogą podejrzewać postępujące pogorszenie sprawności. W interesie samych myśliwych jest, by członkowie grupy idący wspólnie na polowanie nie stanowili zagrożenia dla siebie samych oraz innych osób. Należy nadmienić, że nadrzędnym zadaniem ustawodawcy jest zapewnienie bezpieczeństwa obywatelom.

Dotychczas badania lekarskie i psychologiczne dawały obiektywną możliwość oceny funkcjonowania psychologicznego warunkującego bezpieczne posługiwanie się bronią. Szczególnie istotne jest to w kontekście braku w regulacjach prawnych szczegółowego określenia górnej granicy wieku umożliwiającego aktywne polowanie jak również brak mechanizmów gwarantujących identyfikację osób z chorobami neurodegeneracyjnymi, powikłaniami neurologicznymi, czy chorobami i zaburzeniami psychicznymi, jak wskazano na wstępie.

Istnieje wiele doniesień z prasy i badań naukowych o ofiarach pomyłek w czasie polowań, w tym ofiarach śmiertelnych. Zdarzały się sytuacje oddania strzału w kierunku dzieci lub osób trenujących jazdę konną lub śmiertelnego postrzelenia 16-latka w sadzie. Z rąk myśliwych giną przypadkowi spacerowicze, rowerzyści, grzybiarze i turyści czy ludzie pracujący na polach. Ostrzeliwane bywają nawet domy mieszkalne. Jako przyczyny tego rodzaju wypadków wskazywane jest najczęściej strzelanie do nierozpoznanego celu oraz inne „rażące błędy i zaniedbania myśliwych”, takie jak „brak ostrożności i umiejętności obchodzenia się z bronią, nieznajomość lub naruszenie podstawowych zasad regulaminu”, co podkreślał już w 2021 roku rzecznik dyscyplinarny Polskiego Związku Łowieckiego.

Aby wskazać istotę problemu, należy odwołać się do faktu, że myśliwi stanowią największą w kraju grupę cywilnych użytkowników broni, używając jej w przestrzeni publicznej. Okazuje się, że PZŁ posiada 130 tys. członków używających blisko 70% całej broni palnej zarejestrowanej w Polsce (ok. 300 000 jednostek). Przybliżona zaś średnia wieku członków PZŁ wynosi 52 lata. Powoduje to konieczność ponownego podkreślenia, że starzejące się społeczeństwo wymaga kontroli zdrowia i funkcjonowania. Na marginesie warto zauważyć, że zgodnie z ustawą z dnia 5 stycznia 2011 roku wprowadzono terminowanie prawa jazdy między innymi, by weryfikować kompetencje psychofizyczne kierowców, zwłaszcza w odniesieniu do zdrowia somatycznego i psychicznego. Taka ocena ma walor działania prewencyjnego wobec liczby wypadków wynikających z osłabionych możliwości psychofizycznych kierowców. Analogiczne rozwiązania powinny być stosowane wszędzie tam, gdzie pogarszająca się kondycja psychofizyczna może stanowić źródło zagrożenia dla bezpieczeństwa publicznego. Zatem także w odniesieniu do korzystania z broni palnej.

Regularne badania psychologiczne i lekarskie w naszym przekonaniu mają na celu identyfikację i wyeliminowanie z grona czynnych myśliwych osób faktycznie niezdolnych do posługiwania się bronią palną, a tym samym znacznie ograniczenie liczby przypadkowych ofiar polowań w przyszłości. Bezpieczne używanie broni palnej w otwartym terenie wymaga wyższej niż przeciętna sprawności poznawczej i odpowiedzialności, toteż samoocena i opinia kolegów nie może być jedynym sprawdzianem sprawności psychologicznej.

Wobec powyższego apelujemy o utrzymanie obligatoryjnych okresowych badań psychologicznych i lekarskich dla myśliwych.

Jednocześnie, stosownie do wymogów Art 4 ust 3 Ustawy o petycjach, wyrażamy niniejszym zgodę na ujawnienie na stronie internetowej podmiotu rozpatrującego petycję lub urzędu go obsługującego danych osobowych Towarzystwa jako podmiotu wnoszącego petycję.

Z poważaniem,

dr Katarzyna Orlak
Przewodnicząca
Polskiego Towarzystwa
Psychologicznego

dr Tomasz Orzechowski
Sekretarz Generalny
Zarządu Głównego
Polskiego Towarzystwa Psychologicznego